

najbolj njemu je žal, da cestna postava ni gotova itd. Na Dunaji pa je vlada tudi večkrat v zadregi, kako bi prav storila vsem deželam. Al za to, da zdaj ni vse po volji sl. deželnemu zboru, naj nikakor ne obupa, ampak marljivo naj dela na prid deželi. (Glasni pravoklici!) Dr. Bleiweis nasvetuje potem v imenu deželnega zbora, naj se Jožefu Pokornu, 40letnemu služabniku v tukajšnji nornišnici, iz milosti podari 100 gold., za to leto in za vsako leto do njegove smrti iz bolniške zaklade. Brez vseh besedi dovoli zbor enoglasno to miloščino. — Nazadnje se je še denarski (finančni) odbor 9tih udov izvolil, in s tem je bila seja končana. V pondeljek je bila tretja; o tej pa drugi pot.

Dopisi.

V Mariboru 5. sušca. * — Kakor indi, je tudi tukaj srenjski odbor po preteklih treh letih, za ktere je bil izvoljen, odstopil prostovoljno in svest si ustavne dolžnosti. V zadnji svoji seji 25. svečana še je sklenil, koliko je mesto mariborsko pripravno pomagati za ustanovljenje višje realke, pa tudi odločil denarno pomoč privatni trgovski šoli in pa telovadskemu društvu. O dotični prošnji telovadskega društva, ki se je v srenjskem odboru javno prečitala, samo malo besedic. Podpirajo namreč svojo revnost tudi s tem vzrokom, da jih narodnjaki ne podpirajo ter jim nasprotvajo „die Turnerei als deutsche Erfindung ansehend.“ Sicer nočem pretehtavati, kako bi stalo, ako bi „narodnjaki“ vsi izstopili, ampak zavračam samo oni vzrok, ki se Slovencem zopet podtikuje, kakor da bi Nemce ali nemške iznajdbe ali zavode sovražili! Ako se Vaš zavod, kakor pravite, od slovenske strani premalo podpira, prašajte lastno vest, morda najdete, da je prečudno, od onih podpiranja pričakovati, katerim ste pretili in jim morda še pretite; natolcujete jih pa vsakako, ako pravite, da Slovenci sovražijo gimnastiko, ker je „deutsche Erfindung!“ Slovenci dobro vejo, da gimnastika je grška stvar in da si te „Erfindunge“ niti Nemci niti Sloveni pripisovati ne morejo.

V Mariboru 3. sušca. — s — Vsled zadnjega izvanrednega glavnega zbora je tukajšnja čitavnica izrekla, da matici slovenski pristopi kot nesmrten ud. Pristopnina se plati jednok iz prostovoljnih prineskov, na ktere so naši domači in zunanji udje povabljeni; kolikor pa bi utegnili zmanjkati, se dodá iz istine čitavničine.

Ptuj 1. marca. ○ — Ljube „Novice“! povejte slovenskim čitavnicam, kako se njih sestrici pri nas godi, ker nič ne beró od besed, nič od veselíc, kakor po družih mestih in trgih. Vem, da sem marsikterega dobrega domoljuba že razžalila, kateri so mi pošiljali časnike, povabila itd., pa še jim odgovorila nisem. Al jez nisem tega kriva. Že mesca julija l. l. so me nekteri domorodci tukaj osnovali, ko se je blizo sto udov oglasilo; dozdevalo se jim je, da bodem krepko in lepo v vsem dobrem napredovala; dali so mi vodila, v vseh poglavitnih točkah ednake tistim mojih sestric v Ljubljani, Celji in Mariboru; potem so poslali prošnjo do visoke deželne vlade, da se mi postavno dovoli, kar se je dovolilo jednorodnim drugim sestram; omislili so mi tudi prav čedno stanovanje. Vsaki dan sem se tedaj nadjala, da postavno stopim na beli dan. Po dolgem, dolgem čakanji prišel je od c. k. vlade odlok, da se po priloženih pravilih čitavnica v Ptuji dovoliti ne more; prenarediti je treba marsikaj. Odbor, kolikor je bilo mogoče, popravljene pravila v drugič predloži visocemu deželnemu uredu. Al po večmesečnem čakanji še zdaj odgovora dobil ni. Pisal je celó do g. državnega ministra, da bi si saj odgovora izprosil, pa do zdaj še

ni bil toliko srečen, da bi ga bil dobil. Celih sedem mescev že vse to trpi, sem od porodnega dné, da ne znam, ali imam živeti ali umreti. Res neka posebna osoda vlada nad ptujsko čitavnico! — Kakošna spodtika mora neki biti ptujskim Slovencem, uganjam sém ter tje ter si belim glavo. Nekteri pravijo, da jim je mesto neprijazno, in da je mestni odbor v teh zadevah vprašan odgovoril, da on potrebe čitavnice v Ptuji ne pozná. Drugi menijo, da zdaj deželno štajarsko vlado druge misli navdajajo, kakor unikat, ko ste se celjska in mariborska čitavnica ustanovljale. Še drugi trdijo, da v Ptuji je ognjišče domorodnega duha na Štajarskem, ker tukaj prebiva častiti gospod Herman, kteremu se je lani obilno zahvalnic z več ko 20tisoč podpisi poslalo, — da tukaj tedaj čitavnico dovoliti bi bilo tedaj nevarno! — Pa vse to se mi prazno vidi. Zakaj bi mi nekteri nemški mestjani bili sovražni, ne vem; saj se tudi jaz ne spodtikujem, ako bi njih „turnerji“ ko bistri sokoli do visoke line našega orjaškega stolpa ne plezali, in ako še tako glasno svoje nemške pesmi pevajo; — s slovensko pesmo pa se gotovo tudi naše obnebje okužilo ne bode. Da bi pa vlada se bala nevarnih prekucij v ptujski čitavnici, taka govorica se mi celó preetročja zdi. Tedaj prijaznega odloka od naše vsem avstrijskim narodom pravične vlade pričakujem. Naj bi ne odlašala dalje, kar je drugim dovolila, ne več, ne manj!

V Trstu 1. marca. *) V 6. listu letošnjih „Novic“ očitá gospod dopisnik prestavljavcu slavnih deželnih zakonov za Primorje, da „se oznanila večidel tako predstavljajo iz nemškega, da se Bogu usmili!“ in več takega. Molčal bi in ne zavračal tega očitanja, ako ne bi sumljivosti budilo, in ako bi tako resnično bilo, kakor ni. Gospod dopisnik ima to napako, da tako rad mlati po germanizmih v takih spisih, v katerih jih je mnogo manj, nego v lastnem njegovem pisanji. Preverim ga lahko o tem, ako se hoče drage volje k meni potruditi. Pokažem mu — da molčim o drugih njegovih spisih — neko kritiko, ktero je pisal on sam v 1. list lanskega „Glasnika.“ V njej graja 8 napák in „grdih germanizmov“, ki so po njegovem — pa večidel le njegovem — prepričanju v neki knjigi, ki ima 208 strani. Tedaj na 208 stranéh 8 napák in germanizmov! Pisatelj te knjige pa jih pokaže do 200! Ali tudi v kritiki, ktero je spisal gosp. dopisnik in ki ima le 3 strani, našel sem do 50 takih napak! Nikdar ne bi te reči bil omenil, ako bi pisatelj ne bil planil na prestave deželnih zakonov, češ, da so moje! Naj tedaj gospodu dopisniku najpred očitno rečem, da je pomota skozi in skozi, ako mene misli prestavljavca. Zastran prestav deželnih zakonov pa mu opomnim, da so po mojih mislih, če tudi nekoliko po hrvaškem zavite, še dosti dobre, tako dobre, da zeló dvomim, da je gospod dopisnik sposoben boljše predstavljati. Nikakor ni prav našega prestavljavca osumljevali gospodu deželnemu poglavarju, ki „Novice“ umeje in bere. Jezikovo znanje je težko, teže, nego se marsikomu zdi, in žalostno je, da misli marsikdo, ki še jezikovih pravil točno ne zná, da je uže učenjak. — Gospod dopisnik zahteva dalje, da se imajo zakoni vselej tako predstavljati, da jih lahko vsakdo umeje. To bi res dobro bilo, ali mogoče ni vselej. Kdor hoče vse zakone umeti, mora jako izobražen biti, ne le v jeziku, temuč tudi v mnozih družih rečeh. Ali morda gospod dopisnik misli, da je naš narod uže tako omikan, da nobeden pod solncem ne tako? Prostim in še celó učenim ljudém vsakega naroda se morajo zakoni razlagati, kakor vedno tudi

*) Ker gré v tem dopisu najbolj le za stvar jezika našega, nismo mogli odreči razjasnila po starem pravilu: „audiatur et altera pars.“ Vred.

„Novice“ delajo. Prestavljajmo tedaj kolikor mogoče umevno. Cegnar.

Iz Tomina 2. marca. Naš bivši deželni poslanec, iskreni domoljub, vrli slovenski pisatelj, sloveči srca pretresajoči pridigar gospod Filip Jakob Kaffol, duhovnik na Pečinah, je 29. februarja ponoči umrl. Naj blagi gospod počiva v miru!

Iz Ljubljane. Presvitli cesar so Jožefu Pokornu, ki je bil celih 40 let priden strežaj bolnikov v nornišnici ljubljanski, podelili srebrni križec za zasluge.

— V popisu poslednjega zbora družbe za pomoč našim obrtnikom in rokodelcem se je pozabilo omeniti, da je gospod župan Ambrož podaril zboru knjižico o Metelkovi miloščini za sirote rokodelskih starišev. To danes dodamo po prijaznem opominu nekega gosp. odbornika.

— V nedeljo zvečer je bila čitavnica naša zopet čez in čez polna. Kaj neki je bil magnet, ki je toliko množico privabil v dvorano? Dve veseli gledišni igri ste bile: ena „Filosof“, ki jo je lepo poslovenil gosp. Miroslav Vilhar, druga, že enkrat s posebno pohvalo sprejeta, po gosp. Jak. Zabukovcu izvrstno poslovenjena: „Domač prepir“. Vrh tega je pod vodstvom g. Fabjana naš kor mojstersko pel krasno Jenkovo „Molitev“, in orhester naš je z občno pohvalo godel prvičrat budivno popotnico, ki jo je zložil g. Miroslav Vilhar ter jo posvetil „Južnemu Sokolu“. Kaj pa hočemo o igrah reči? Srce človeku veselja igra, ko vidi, kako napreduje umetnost, kako napreduje govor slovenski pri nas. Brez vsega strahu rečemo, da lahko stopijo nekatere gospodičine in gospodje na očitni oder in se jim ni bati nikavne kritike. Kakor pa je nekteri predmet za igranje bolj in manj „hvaležen“ (ali da je kakor Nemec pravi „dankbare Rolle“), tako se vé da more se ta ali una, ta ali uni izkazati bolje. V prvi igri „Filosof“ sta imela „gospá Muha“ in „Filosof“ hvaležniše predmete; izvrstno sta rešila gospodičina Matilda Hrovatinova in dr. Dr. Bleiweis svojo nalogo. Al ravno tako sta bila tudi gospodičina Klot. Žagarjeva (Mimka) in g. Wolf (gosp. Komár) popolnoma na svojem mestu; tudi gosp. Steinmec (strežaj) se je v svoji mali stvarici vedel v duhu svoje naloge (role). Večkrat posamno klicani so bili ob koncu igre še vsi s glasnimi pravoklici pozvani na oder, da sprejmejo še enkrat pohvalo, ktere delež pa za prestavo igre gré tudi gosp. Mirosl. Vilharju, ki z besedo in pesmijo vrlo podpira naše veselice. — O drugi igri „Domači prepir“ pa še veliko besedi govoriti, bilo bi res le vode nositi v Savo. Gosp. Zabukovec je to igro ravno tako izvrstno poslovenil kakor izvrstno igra „sosedá“ — vražjega tiho-tapca, na videz sladkega kot mёд, pa pravo kugo zakoncem. Ker ste nalogi „mož“ in „žena“ v rokah g. France Ravnika in gospodičine Hermine Toman-ove bile, je ž njima bila trójica gotova, da se je ne moremo bolje želeti. Ni tedaj čuda, da je vsem bilo toliko ploska in glasne pohvale. Tudi vse drugo, kar spada v mašinarijo gledišno, je bilo danes v dobrem redu, da nikjer ni spodtike bilo; za to se imamo zahvaliti gospodu, ki je skriven vodnik vsega, kar se za kolisami godí. Zadovoljnost z lepo „besedo“ brala se je na vseh obrazih. Radovali smo se danes mnogih častitljivih gostov.

— V nedeljo je v čitavnici naši zopet velika „beseda“, h kateri povabiti sl. deželni zbor je sklenil čitavnični poslednji odbor. Igrala se bo ta večer vesela igra v 2 djanjih „Županova Micika“ — že o zgodovinskem oziru imenitna igra, ker je, kolikor vemo, prva igra, ki je bila v Ljubljani na očitnem

gledišču l. 1790 igrana. Jezik in okoljščine so se od takrat do danes mnogo premenile; da se tedaj igra sklada z današnjimi razmerami, predelal jo je dr. J. Bleiweis in vpletil nekoliko primernih pesmic, da „Micika“ prenarejena po Antonu Linhartu po nemški „Feldmühle“ in z veliko veliko pohvalo igrana zopet leta 1848, stopi zdaj v novi obleki in obliki pred nas. Mikavno utegne biti izvesti, kdo je igral v tej igri leta 1790, tedaj pred 74 leti. „Jaka župana“ je delal dr. Morak (poslednjič c. k. dvorni svetovavec na Dunaji), „Micika“ je bila gosp. Linhartova gospá, „Anžeta“ je delal dr. Piller, „Glažka“ dr. Repič, „Podgorsko“ (Sternfeldovko) gospá žl. Garcarolova, „Süssheima“ (Tulpenheima) g. Deselbruner, lastnik suknarske fabrike v Selu poleg Ljubljane, „Windberga“ (Monkofa) pa g. Makavic, zdravnik in Linhartov svak, šepetavec (souffleur) je bil g. Anton Linhart sam, tadani tajnik c. k. deželnega poglavarstva v Ljubljani in slavnoznani zgodovinar naš. Se vé da črna zemlja pokriva že vse, ki so se toliki rodoljubi skazali, da so stopili v domači igri na oder očitni, ki je zdaj ves poptujčen. Pred igro bode naš vrli orhester pod vodstvom g. pevovodja Fabjana igral overturo iz Balfetove opere „Ciganka“, med igro pa polko, ki jo je g. Fabjan zložil pod naslovom „Spominek na predpust 1864.“ Začetek je ob 7. uri.

— **(Južni Sokol.)** 15. dan t. m. ob pol osmi uri zvečer je zaradi obleke občni zbor v telovadnici (Frelihovi hiši na dunajski cesti). Odbor.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Pretekli teden ni nam prinesel mnogo važnih novic iz sveta. — Šolsko svetovavstvo je izvoljeno; 5. dne t. m. so gospodje imeli prvo sejo na Dunaji. Izvoljenih je 36 Dunajčanov, 38 pa po družih deželah, v vsem skupaj 74. Al po katerem pravilu se je ravnalo pri unanjih volitvah, ni lahko izduhtati. Ogri imajo 13 svetovavcev, Čehi 9, Benečanje 5, Galicijani 3, Štajarci in Moravani po 2, Tirolci, Erdelci in Hrvatje po 1 — Bukovina, Šlezija, Koroško, Kranjsko, Primorje in Dalmacija — nobenega! Na vse te dežele se je čisto pozabilo. Ko imajo Ogri 13 zagovornikov v šolskem svetovavstvu, ima Erdelja in Hrvatijska le 1, vsa južna stran (Kranjsko, Primorje in Dalmacija) nobenega unanjega. Slovenci imamo sicer g. dr. Miklošiča v zboru, ki pač šteje za več mož; to nas še tolaži. — Galicija je tedaj v obsednem stanu; kdor ima orožje ali strelivo, ga mora izročiti policiji ali okrajnim gosposkam, sicer se kaznuje za 25 do 500 gold. ali s zaporom od 8 dni do 3 mesece. Ker Rusija pošilja veliko armado na Poljsko, Prusija pa 60000 vojakov na Poznansko, se je po nekterih časnikih nemških, francozskih in angleških silen hrup vzdignil, da so te 3 vlade (avstrijska, pruska in ruska) ponovile tako imenovano staro „sveto zvezo.“ — V Iutlandii se pomikujete pruska in avstrijska armada naprej; pred Düpelskimi šancami stoji avstrijska armada, in kakor se kaže, bo tukaj še hud boj. — Nadvojvodja Maksimilijan je v Parizu; bode vendar le cesar meksikanski. — Na Dunaj v posvet poklicani avstrijski general Filipović je neki rekel, da za zdaj ni še treba, da bi avstrijska armada se ustavila na mejo srbsko. — V Wollmirkirchen-u v pruski Saksonii se je nedavno ustanovila družba za pokončevanje kebrov; za vsak vagán (mecen) plačala bode 45 kr. Tedaj vojska povsod!

Kursi na Dunaji 8. marca.

5 % metaliki 71 fl. 40 kr.	Ažijo srebra 18 fl. 75 kr.
Narodno posojilo 79 fl. 50 kr.	Cekini 5 fl. 72 kr.